

Spis treści

Wprowadzenie (*Aneta R. Borkowska, Łucja Domańska*) 9

Rozdział 1. Neuropsychologiczne mechanizmy powstawania zaburzeń rozwojowych (*Aneta R. Borkowska*) 13

- 1.1. Podstawy rozwoju mózgu dziecka 14
- 1.2. Okresy krytyczne i plastyczność rozwojowa 16
- 1.3. Plastyczność a specjalizacja 20
- 1.4. Atypowy rozwój mózgu jako propozycja wyjaśniania zaburzeń rozwojowych 25

Rozdział 2. Upośledzenie umysłowe (*Stanisław Siwek*) 31

- 2.1. Pojęcie upośledzenia umysłowego 32
- 2.2. Objawy upośledzenia umysłowego 33
 - 2.2.1. Objawy podstawowe 33
 - 2.2.2. Objawy towarzyszące 36
 - 2.2.3. Objawy upośledzenia umysłowego u dzieci 37
- 2.3. Przyczyny upośledzenia umysłowego 39
 - 2.3.1. Patomechanizm zaburzeń w rozwoju - obraz kliniczny upośledzenia umysłowego 41
 - 2.3.2. Okołoporodowa patogeneza zaburzeń w rozwoju 52
 - 2.3.3. Pourodzeniowa patogeneza zaburzeń w rozwoju 52
- 2.4. Populacja osób upośledzonych umysłowo - klasyfikacja 56
- 2.5. Diagnoza upośledzenia umysłowego 67
 - 2.5.1. Podstawowe zasady diagnozowania upośledzenia umysłowego 67
 - 2.5.2. Kryteria upośledzenia umysłowego 69
 - 2.5.3. Psychologiczne metody badań 71
 - 2.5.4. Diagnoza różnicowa upośledzenia umysłowego 82
- 2.6. Rewalidacja osób upośledzonych umysłowo 83

Rozdział 3. Mózgowe porażenie dziecięce (*Stanisław Siwek*) 89

- 3.1. Pojęcie oraz przyczyny mózgowego porażenia dziecięcego 90
- 3.2. Objawy - postacie kliniczne mózgowego porażenia dziecięcego 92
 - 3.2.1. Piramidowe postacie mózgowego porażenia dziecięcego 93

- 3.2.2. Pozapiramidowe postacię mózgowego porażenia dziecięcego 96
- 3.2.3. Mózdkowa postać mózgowego porażenia dziecięcego (ataktyczna) 97
- 3.2.4. Inne klasyfikacje mózgowego porażenia dziecięcego 98
- 3.3. Rozwój dziecka z mózgowym porażeniem dziecięcym 101
- 3.4. Diagnoza dzieci z porażeniem mózgowym 105
- 3.5. Rehabilitacja - leczenie dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym 109

Rozdział 4. Specyficzne zaburzenia językowe u dzieci (Beata Daniluk) 117

- 4.1. Ustalenia terminologiczne 119
- 4.2. Kryteria rozpoznawania i opisu afazji / dysfazji rozwojowej 120
- 4.3. Diagnoza specyficznych zaburzeń językowych 124
- 4.4. Przyczyny afazji/dysfazji rozwojowej 126
- 4.5. Obraz kliniczny afazji/dysfazji rozwojowej 128
 - 4.5.1. Afazja/dysfazja rozwojowa typu ekspresyjnego 128
 - 4.5.2. Afazja/dysfazja rozwojowa typu percepcyjno-ekspresyjnego 131
 - 4.5.3. Inne klasyfikacje afazji dziecięcej 133

Rozdział 5. Specyficzne trudności szkolne w opanowywaniu czytania i pisania (Urszula Oszwa, Aneta R. Borkowska) 139

- 5.1. Pojęcie trudności szkolnych 140
- 5.2. Definicja specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu 140
- 5.3. Mózgowa organizacja czynności czytania i pisania 142
 - 5.3.1. Mózgowa struktura czynności czytania 143
 - 5.3.2. Mózgowa struktura czynności pisania 144
 - 5.3.3. Asymetria funkcjonalna a czynność czytania 145
- 5.4. Klasyfikacje objawów trudności w czytaniu i pisaniu 146
- 5.5. Poglądy na mechanizmy zaburzeń czytania i pisania 147
 - 5.5.1. Koncepcje genetyczne 148
 - 5.5.2. Podejście psychologiczne 148
 - 5.5.3. Koncepcje neuropsychologiczne 149
 - 5.5.4. Koncepcje lingwistyczne 154

Blok rozszerzający. Związek dysleksji z zaburzeniami emocjonalnymi 157

Rozdział 6. Specyficzne trudności w uczeniu się matematyki u dzieci

- (Urszula Oszwa) 159
- 6.1. Definicja i kryteria diagnostyczne 160
- 6.2. Mózgowa organizacja posługiwania się liczbami 162

6.2.1. Systemy reprezentacji liczbowych	163
6.2.2. Model potrójnego kodowania	163
6.3. Neuropsychologia dyskalkulii rozwojowej	164
6.4. Dyskalkulia rozwojowa i nabyta	171
<i>Blok rozszerzający. Możliwe błędy diagnostyczne</i>	175
Rozdział 7. ADHD - zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi (<i>Aneta R. Borkowskd</i>)	177
7.1. Sposoby definiowania nadpobudliwości psychoruchowej	178
7.2. Objawy behawioralne ADHD	179
7.2.1. Objawy kryterialne	179
7.2.2. Objawy pozakryterialne	180
7.3. Kryteria diagnostyczne ADHD	181
7.4. Mechanizmy neuropsychologiczne ADHD	182
7.4.1. Model dysfunkcji hamowania	182
7.4.2. Model kognitywno-energetyczny	187
7.4.3. Model BIS i BAS	189
7.5. Mózgowe podłoże zespołu ADHD	190
7.5.1. Wyniki badań neuroobrazowania w zespole ADHD	190
7.5.2. Wyniki neuroobrazowania a jakość wykonania zadań	191
7.5.3. Deficyty równowagi neurochemicznej w zespole ADHD	192
7.6. Znaczenie diagnozy neuropsychologicznej w ocenie dziecka z ADHD	193
<i>Blok rozszerzający I. Badania genetyczne osób z zespołem ADHD</i>	197
<i>Blok rozszerzający II. Rozwojowe zaburzenie koordynacji motorycznej</i>	198
Rozdział 8. Psychospołeczne aspekty rehabilitacji osób z dysfunkcjami mózgowymi (<i>Stanisław Siwek, Ewa Zawadzka</i>)	201
8.1. Problemy w funkcjonowaniu społecznym osób z dysfunkcjami mózgu	202
8.2. Dziecko z dysfunkcjami mózgu w rodzinie	205
8.3. Edukacyjne problemy osób z dysfunkcjami mózgu	209
Indeks nazwisk	213
Indeks rzeczowy	216